

توضیحاتی در خصوص رشد اقتصادی در شش ماهه اول سال ۱۳۹۳

براساس محاسبات مقدماتی و اولیه، تولید ناخالص داخلی کشور به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۸۳ در شش ماهه اول سال ۱۳۹۳ به ۱۰۲۲۸۰۸ میلیارد ریال رسیده است که در مقایسه با رقم مشابه سال قبل (۹۸۳۲۵۳ میلیارد ریال) ۴/۰ درصد رشد را نشان می‌دهد. لازم به ذکر است که تولید ناخالص داخلی در شش ماهه اول سال ۱۳۹۲ نسبت به رقم مشابه سال ۱۳۹۱، معادل ۲/۴ درصد کاهش یافته بود. بررسی‌های به عمل آمده در خصوص رشد اقتصادی فصل دوم سال ۱۳۹۳ دلالت بر آن دارد که بهبود حاصل در رشد اقتصادی فصل اول با شیب ملایم تری در فصل دوم نیز تداوم یافته است. در بررسی رشد ارزش افزوده بخش‌های مختلف این نکته حائز اهمیت است که تمامی گروه‌های عمده اقتصادی (اعم از کشاورزی، نفت، صنایع و معادن و خدمات) در استمرار روند فصل اول سال جاری، در سه ماهه دوم سال جاری از رشد مثبت برخوردار بوده‌اند. این در حالی است که در فصل دوم سال ۱۳۹۲، به جز گروه کشاورزی، سایر گروه‌های عمده با رشد منفی ارزش افزوده مواجه بودند.

حسب روال معمول، داده‌ها و اطلاعات مورد نیاز جهت محاسبه رشد اقتصادی از منابع آماری رسمی مربوط از قبیل وزارت جهاد کشاورزی، وزارت نفت، طرح آماری کارگاه‌های بزرگ صنعتی (اداره آمار اقتصادی بانک مرکزی)، سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران، وزارت نیرو و طرح آماری فعالیت‌های بخش ساختمانی (اداره آمار اقتصادی بانک مرکزی) دریافت گردیده است. همچنین در گروه خدمات نیز متناسب با هر یک از فعالیت‌ها، از منابع آماری و شاخص‌های قیمت مرتبط با موضوع استفاده شده است.

چنانکه پیش از این اشاره گردید، اطلاعات رشد ارزش افزوده بخش‌های مختلف اقتصادی حاکی از ادامه روند بهبود و رونق نسبی در مقایسه با دوره مشابه سال قبل می‌باشد. بررسی سهم فعالیت‌های مختلف اقتصادی در رشد تولید ناخالص داخلی نشان می‌دهد که ارزش افزوده زیرگروه "نفت"، "صنعت"، "ساختمان" و "بازرگانی، رستوران و هتلداری" به ترتیب با سهمی معادل ۱/۰، ۰/۶، ۰/۹ و ۰/۵ واحد درصد، نقش عمده‌ای (۳/۰ واحد درصد) را در رشد ۲/۷ درصدی تولید ناخالص داخلی به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۸۳ در فصل دوم سال ۱۳۹۳ ایفا نموده‌اند.

در بخش کالائی اقتصاد، شاخص تولید کارگاه‌های بزرگ صنعتی (که حدود ۷۰ درصد ارزش افزوده بخش صنعت را پوشش می‌دهد) در سه ماهه دوم سال ۱۳۹۳ نسبت به رقم مشابه سال قبل ۴/۰ درصد رشد داشته است. در میان ۲۴ گروه عمده صنعتی، شاخص ۱۳ گروه، در فصل دوم سال ۱۳۹۳ نسبت به فصل دوم سال ۱۳۹۲ رشد مثبت داشته‌اند.

افزایش ارزش افزوده بخش ساختمان به قیمت های ثابت سال ۱۳۸۳ در سه ماهه دوم سال ۱۳۹۳ به میزان ۱۵/۰ درصد، از جمله دلایل قابل توجه در رشد اقتصادی فصل مذکور محسوب می شود. علیرغم رشد منفی ارزش افزوده ساختمان در بخش خصوصی، افزایش قابل توجه در هزینه های عمرانی دولت در بخش ساختمان، عامل موثری در افزایش ارزش افزوده کل بخش ساختمان بوده است.

نگاهی به ارقام اجزای هزینه نهایی (طرف تقاضای اقتصاد) به قیمت های ثابت سال ۱۳۸۳ در فصل دوم سال ۱۳۹۳ نیز نشان می دهد که اقلام مصرف خصوصی، مصرف دولتی، تشکیل سرمایه ثابت ناخالص، صادرات و واردات کالاها و خدمات به ترتیب از رشدهایی معادل ۳/۵، -۰/۷، ۲۶/۳، ۱۶/۴ و ۳/۳ درصد برخوردار بوده اند که در سازگاری با تحولات بخش عرضه اقتصاد قرار دارند. نکته لازم به ذکر آن است که در تشکیل سرمایه ثابت ناخالص واقعی، در فصل دوم سال ۱۳۹۳ بخش ماشین آلات با ۱۴/۷ درصد رشد مواجه بوده است. همچنین بخش ساختمان در این فصل رشد ۳۳/۰ درصدی را با توجه به رشد قابل ملاحظه هزینه های عمرانی دولت در بخش ساختمان تجربه نموده است. عمده ترین منابع آماری به منظور محاسبه اقلام هزینه ناخالص داخلی را منابعی نظیر طرح آماری بودجه خانوار در مناطق شهری ایران (اداره آمار اقتصادی بانک مرکزی)، پرداختی های خزانه داری کل کشور (وزارت امور اقتصادی و دارایی)، آمار صادرات و واردات گمرک جمهوری اسلامی ایران و آمار تراز پرداختی های خارجی کشور (بانک مرکزی) تشکیل می دهند.

لازم به توضیح است که مطابق با روش معمول در برآورد آمار حساب های ملی فصلی؛ آمارهای مرتبط با اقلام تولید و هزینه ملی برای فصل اول سال ۱۳۹۳ بر حسب قیمت های جاری و ثابت و بر مبنای آخرین داده ها و اطلاعات دریافتی اصلاح و تعدیل گردیده اند. بر این اساس، آمار ارزش افزوده چهار گروه اصلی کشاورزی، نفت، صنایع و معادن و خدمات به ترتیب ۳/۳، ۷/۷، ۷/۳ و ۳/۳ درصد محاسبه گردیده و نتیجتاً نرخ رشد تولید ناخالص داخلی فصل مذکور ۴/۴ درصد و نرخ رشد تولید ناخالص داخلی (بدون نفت) ۴/۰ درصد برآورد شده است. این در حالی است که در برآوردهای قبلی نرخ رشد تولید ناخالص داخلی فصل اول سال جاری ۴/۶ درصد و نرخ رشد تولید ناخالص داخلی (بدون نفت) ۴/۴ درصد محاسبه گردیده بود. شایان ذکر است ارقام فصول اول و دوم سال ۱۳۹۳ مقدماتی بوده و در معرض تجدید نظر قرار دارند.

با توجه به کلیه محاسبات انجام شده در فصل اول و دوم سال جاری، برآوردهای حاصل از داده ها و اطلاعات مقدماتی در مجموع نشان دهنده رشد اقتصادی ۴/۰ درصدی تولید ناخالص داخلی و رشد ۳/۵ درصدی تولید ناخالص داخلی (بدون نفت) در شش ماهه اول سال ۱۳۹۳ نسبت به دوره مشابه سال قبل می باشد. لذا همانگونه که انتظار می رفت در فصل دوم سال جاری نیز روند بهبود فعالیت های اقتصادی (با شتاب ملایم تری) استمرار یافته است. از آنجا که در سال ۱۳۹۲ رشد منفی اقتصادی از ۴/۱- درصد در فصل اول به ۰/۹- درصد در فصل دوم تقلیل

یافته بود، لذا ملایم شدن آهنگ نرخ رشد اقتصادی بعد از فصل اول سال ۱۳۹۳ دور از انتظار نبود. در مجموع، بررسی اقلام برآورد شده در فصول مذکور، نشان دهنده ادامه روند رو به بهبود اقتصاد در شش ماهه اول سال جاری است.